

Présidence: M. Mars Di Bartolomeo, Président

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique
  - M. Mars Di Bartolomeo, Président
2. Message de M. le Président
  - M. Mars Di Bartolomeo, Président
3. Ordre du jour
  - M. Mars Di Bartolomeo, Président
4. 6932 - Projet de loi portant modification 1. de la loi modifiée du 24 décembre 1985 fixant le statut général des fonctionnaires communaux, 2. de la loi du 24 décembre 1985 réglementant le droit de grève dans les services du secteur communal, 3. de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988 et 4. de la loi modifiée du 15 juin 1999 portant organisation de l'Institut national d'administration publique - second vote constitutionnel
  - Rapport complémentaire de la Commission des Affaires intérieures: M. Yves Cruchten
  - Discussion générale: M. Gilles Roth, M. Max Hahn, M. Claude Adam, M. Gast Gibéryen, M. Marc Baum
  - Prise de position du Gouvernement: M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur
  - Second vote constitutionnel sur l'ensemble du projet de loi
5. 7117 - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 14 février 1955 concernant la réglementation de la circulation sur toutes les voies publiques
  - Rapport de la Commission du Développement durable: Mme Josée Lorsché
  - Discussion générale: M. Aly Kaes, M. Roger Negri, M. Gusty Graas, M. Gast Gibéryen, M. David Wagner
  - Prise de position du Gouvernement: M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures
  - Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel
6. 7109 - Débat d'orientation sur le rapport d'activité de l'Ombudsman (2016)
  - Rapport de la Commission des Pétitions: Mme Martine Hansen
  - Débat: M. Marco Schank, Mme Cécile Hemmen, M. Gusty Graas, M. Roberto Traversini, M. David Wagner
  - Prises de position du Gouvernement: M. Nicolas Schmit, Ministre du Travail, de l'Emploi et de l'Économie sociale et solidaire, M. Romain Schneider, Ministre de la Sécurité sociale

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Nicolas Schmit, M. Romain Schneider, M. François Bausch et M. Dan Kersch, Ministres.

(Début de la séance publique à 14.04 heures)

1. Ouverture de la séance publique

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Kollegeen, wann der lech Plaz géift huelen, da maachen ech d'Sitzung op - e gudde Mëtteg - a stellen d'Fro direkt un d'Regierung, ob se eng Matdeelung ze maachen huet.

(Négation)

Dat ass am Moment net de Fall.

2. Message de M. le Président

Léif Kollegeinnen a Kollegeen, mir hunn haut déi traureg Nouvelle kritt, dass ee vun eise fréiere Kollegeen, de Jeannot Belling, ee vun eisen Eierendeputéierten, eis leider verlooss huet. Eis Gedanke sinn an dësem Moment bei senger Famill. An ech wollt lech proposéieren, dass mer muer an eiser ëffentlecher Sitzung op säi Liewen a Wierken zrëckkommen. Wann Der wëllt, géife mer dann elo just eng Minutt vu Recueillement maachen.

(Respect d'une minute de silence)

Ech soen lech Merci.

3. Ordre du jour

Da wollt ech d'Chamber froen, ob se dermat d'accord ass, esou wéi eisen Nohaltegkeetsminister am Accord mat der Conférence des Présidents dat gefrot huet, fir de Projet de loi 7117, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert de Stroosseverkéier, deem als leschte Punkt vun eisem Ordre du jour vun haut virgesi war, direkt nom Projet de loi 6932 ze huelen.

Ass d'Chamber do dermat d'accord?

(Assentiment)

Et ass eng weider Demande komm, mä do wollte mer nach eng Kéier zesummen driwwer schwätzen, fir muer d'Motioun direkt no der

Froestonn ze huelen. Mä et ass ee vun de Kollegeen aus der Conférence des Présidents, deem elo am Moment net hei ass. Mir maachen dat dann herno a mir präziséieren dat am Laf vum Dag.

Voilà, dat gesot, géife mer dann direkt zu eisem normalen Ordre du jour kommen. De Projet de loi 6932 ass dat Gesetz, wat mer an zweeter Liesung mussen traitéieren, an et geet ëm de Statut vun de Gemengebeamten. An den Här Rapporteur, den Yves Cruchten, ass prett, fir e klengen Zousazrapport ze maachen.

4. 6932 - Projet de loi portant modification 1. de la loi modifiée du 24 décembre 1985 fixant le statut général des fonctionnaires communaux, 2. de la loi du 24 décembre 1985 réglementant le droit de grève dans les services du secteur communal, 3. de la loi communale modifiée du 13 décembre 1988 et 4. de la loi modifiée du 15 juin 1999 portant organisation de l'Institut national d'administration publique - second vote constitutionnel

Rapport complémentaire de la Commission des Affaires intérieures

► **M. Yves Cruchten (LSAP), rapporteur.** - Merci, Här President. Dir hutt elo scho bal alles gesot.

(Hilarité)

Et ass esou, dass mer, wéi Der wësst, den 23. Mäerz dëst Joer hei déi Reform am Gemengesektor fir d'Gemengebeamte gestëmmt hunn, och eestëmmeg. An Dir wësst och, dass ech deemools, wéi ech de Rapport gemaach hat, gesot hat, dass de Statsrot op engem Punkt net eens war mat der Kommissioun. Mir hate gehofft, dass eis Argumenter géifen duergoen, fir de Statsrot vun eiser Vue ze iwwerzeegen. En ass awer du bei senger Positioun bliwwen, soudass dunn déi Prozedur gespilt huet, dass mer elo nach eng Kéier mussen iwwert déi Reform ofstëmmen.

Ech wëilt mech dann och elo drop beschränken, op deem ee Punkt anzegoen an net méi

déi ganz Reform ze diskutéieren, well mat der Reform insgesamt war de Statsrot natierlech averstanen.

De Statsrot huet eis ebe refuséiert, eng Dispens ze ginn op engem Punkt, op engem ganz präzise Punkt, an dat ass dee vum Detachement vum Gemengebeamten. Dir wësst, dass mer beim Stat, bei der Reform vun de Statsbeamten agefouert hunn, dass ee kann detachéiert gi vun enger Administratioun an déi aner. An natierlech hu mer och probéiert, well mer jo probéieren, déi zwee Secteuren esou no wéi méiglech uneneenzehalen, dat am Gesetz vun de Gemengebeamten ze maachen. Dat hu mer och do gemaach.

Mir gesinn allerdéngs en Ënnerscheed doranner beim Stat, an dat ass eben esou bei de Gemengen, mir hunn heiansdo Ënnerscheeder, déi et tëschent deenen zwee Secteuren ginn, déi dann och mat der Spezifisitéit vun de Gemengen ze dinn hunn. Mir hu fonnt, dass et awer en Ënnerscheed wär, wann een de Patron géif wiesselen. Wann ee beim Stat vun där enger Verwaltung an déi aner wiesselt, dann huet een nach ëmmer deeselwechte Patron, mä wann ee bei der Gemeng detachéiert gëtt, da wiesselt een automatesch och de Patron.

Dofir ware mir der Meenung, dass mer dat sollten ausschléissen. Mir hunn nach eng Kéier de 27. Juni an der Kommissioun doriwwer diskutéiert. D'Partei ware sech alleguerten eens a mir si bei eiser Iddi bliwwen.

Mir hunn natierlech och, dat gehéiert och zur Richtegkeet derzou, dervu profitéiert, fir zwee kleng materiell Feeler ze behiewen, déi sech an den Artikel 52 vum Gesetz ageschlach haten: Dat eent ass eng Terminologiesgeschichte, dat anert war e Renvoi, deen net ganz richtig war. Mir hunn do zum Beispill vun engem Paragraf geschwat, wat awer, wann een d'Gesetz genau kuckt, en Alinea war. Mir hunn dervu profitéiert als Kommissioun, fir dat ze redresséieren. A mir géifen dat dann och haut mat dem Vott vun haut alles richtegstellen.

Da géif ech vläicht awer eng Informatioun ginn, déi kéint interessant si fir alleguerten déi Leit dobaussen, déi mat deem Gesetz hei muss schaffen. Dat sinn natierlech d'Personal-servicer aus deene ville Gemengen a Gemengesyndikater. Wann alles richtig leeft mat der Publikatioun, da wäert dëst Gesetz mat grousser Wahrscheinlechkeet den 1. September a Kraaft trieden, a wann ech och richtig verstanen hunn, sinn dann och d'Reglementer, déi derzougehéieren, bis da prett, soudass sech d'Servicer an de Gemenge kënnen drop astellen, fir den 1. September déi Reform ëmzesetzen.

Domadder hätt ech elo alles gesot a géif just nach den Accord vu menger Partei ginn. Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci dem Här Rapporteur. Da wär et um Här Gilles Roth.

Discussion générale

► **M. Gilles Roth (CSV).** - Jo, Merci, Här President. Ech soen och dem Rapporteur Merci fir säi Bericht. Zwou Saachen: Ech mengen, hei gesäit een, dass de Statsrot eigentlech eng ganz strikt Lektür mécht, wat de Gläichstellungsprinzip ubelaangt tëschent Gemengebeamten a Statsbeamten. Ech mengen, dat muss een och am Hannerkapp hale fir zukünfteg Reformen, déi an deene Secteuren wäerte gemaach ginn.

En zweete Punkt ass deen, dass de Rapporteur drop opmierksam gemaach huet, dass dat Gesetz hei da sollt den 1. September a Kraaft trieden. Dat hei ass jo reng de Statut, mä doriwwer eraus si jo nach alleguerten déi aner Bestëmmungen, wat d'Gehälter ubelaangt oder déi Adaptatiounen an de Carrière vun den eenzelne Gemengebeamten, wou der effektiv vill drop waarden a wou d'Gemengen eng gewëss Onsécherheet hunn, och elo iwwert d'Vakanzen, an duerno eventuell Echeancen, déi am Oktober ustinn. Do wier et gutt, wann de Minister sech awer haut géif festleeën, wéini dass déi Reglementer wéi och déi Gehaltsupassungen oder Carrièresupassungen géifen a Kraaft trieden, ob dat och op den 1. September vun dësem Joer ass.

Fir de Rescht ginn ech selbstverständlech nach eng Kéier den Accord vun der CSV-Fraktioun zu dësem Gesetzesprojet.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci och dem Här Roth. Den Här Hahn.

► **M. Max Hahn (DP).** - Bon, Merci un de Rapporteur. A mir bleibt och näischt anescht,

wéi den Accord ze ginn, nach eng Kéier den Accord, well virun dräi Méint hu mer e jo scho ginn, vun der Demokratescher Partei.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. An den Här Claude Adam huet d'Wuert.

► **M. Claude Adam (déi gréng).** - Merci, Här President. Och mir soen dem Rapporteur Merci a mir hunn eis Meenung och net changéiert. Dat heescht, déi gréng Fraktioun stëmmt d'Gesetz och haut.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Gibéryen.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci, Här President. Och e Merci vun eis un de Rapporteur. Et ass selbstverständlech, dass mir och dëse Projet stëmmen. Ech wollt just eng Fro opwerfen, vu dass mer zwou redaktionell Korrekture gemaach hunn am Gesetz: Ass dat elo kloer, dass dat net erëm als en éischte Vott ugesi gëtt? Ass dat kloergestallt?

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Dat ass ganz kloer, Här Gibéryen.

Mir hunn dat an engem Brëfwiessel mam Conseil d'État gekläert an et ass ganz kloer, dass dat als technesch Adaptatioun ugesi gëtt. Also kréie mer kee Problem. Ech kann dat direkt clarifiéieren.

► **M. Gast Gibéryen (ADR).** - Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Dann hätte mer nach den Här Baum.

► **M. Marc Baum (déi Lénk).** - Jo, ech ginn dann och fir déi zweete Kéier den Accord vun déi Lénk zu dësem Projet.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Dann huet den Här Innenminister, den Dan Kersch, d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. Dan Kersch, Ministre de l'Intérieur.** - Jo, ech mengen, et ass alles gesot. Jiddweree waart drop, dass mer alles kënnen ëmsetzen, wat an der Fonction publique schoonn am Oktober 2015 ëmgesat ginn ass. Et huet 23 Méint gedauert. Vill Leit sinn ongedëlleg ginn. Dofir waarde se och mat ganz grousser Ongedold, dass mer dat endlech kënnen am Gemengesektor maachen.

Fir den Här Roth ze berouegen, wëll ech soen, dass mer déi begleetend Règlement-grand-du-callen och alleguerten zu deem Datum wäerten a Kraaft stellen. Et gëtt nach eng kleng Diskussioun iwwert d'Employéen, mä ech sinn iwwerzeegt, dass mer dat och nach bis dohinner hikréien.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Domat wäre mer um Enn vun der Diskussioun a mir kënnen direkt zum Vott iwwergeen.

Second vote constitutionnel sur l'ensemble du projet de loi 6932

D'Ofstëmmung fänt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo...

(Interruption)

Jo, mir droen deem Rechnung.

...eriwwer, mat där Präzisioun, dass ee Vott net fonctionnéiert huet oder net gegräff huet. Dann hätte mer Unanimitéit beim Vott. Ech hunn hei 59, mä da gëtt et wahrscheinlech 60 Stëmmen.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 6932 est adopté en second vote constitutionnel à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm (par M. Marcel Oberweis), Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Nancy Arendt), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf (par M. Laurent Mosar), Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies (par M. Claude Wiseler), Mme Martine Mergen (par M. Gilles Roth), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert (par M. Marc Spautz), MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. Gusty Graas), M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox (par Mme Viviane Loschetter), Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Gast Gibéryen);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Domat ass de Projet dann definitiv ugehooll. An ech brauch hei d'Fro net ze stellen, ob mer eng Dispens ginn, well hei hu mer keng Dispens kritt a mir hunn eis Hausaufgab elo gemaach.

Voilà, dat gesot, géif ech dann, konform zu där Decisioun, déi mer elo just geholl hunn, de Projet de loi 7117, eng Ofännerung vum Code de la route, virzéien. D'Riedezäit ass nom Basis-modell festgeluecht. An d'Wuert huet direkt d'Rapportrice, d'Madamm Josée Lorsché.

5. 7117 - Projet de loi portant modification de la loi modifiée du 14 février 1955 concernant la réglementation de la circulation sur toutes les voies publiques

Rapport de la Commission du Développement durable

► **Mme Josée Lorsché** (déi gréng), rapportrice.- Merci, Här President. Léif Kolleeгинnen a Kollegen, bei dësem Projet de loi geet et zimlech technesch zou. Et geet ëm d'Gewiicht, ëm d'Gréisst, ëm d'Mass an ëm aner technesch Eegeschafte vun de Camionen, déi an der Europäescher Unioun ënnerwee sinn. Schonn zanter 1984 gëllen an deem Beräich maximal Normen, déi am Laf vun de Jore modifizéiert gi sinn, fir der technescher Entwécklung an deem Beräich Rechnung ze droen, dëst op Basis vun zwou EU-Direktiven, déi eng aus dem Joer 1984 an déi zweet aus dem Joer 2002, wou och de Personentransport u Regele gebonne ginn ass, wat d'Gréisst vun de Bussen a vun den Autocaren ubelaangt.

Mam Projet de loi vun haut setze mer eng drëtt Direktiv ëm mam Zil, dat maximaalt Gewiicht, déi maximal Gréisst an déi maximal Mass vun de Gefierer aus ëmweltpolitesche Grënn eropzesetzen. Ganz einfach well Hybrid- an Elektromotoren zum Deel méi schwéier a méi grouss si wéi déi klassesch Motore vun de Camionen a mat Recht awer mussen zougelooss ginn, well se CO₂-Emissionen reduzéieren a well se insgesamt och méi ëmweltfrëndlech fonctionnéieren.

Aus Sécherheetsgrënn gëtt och duerch déi nei Direktiv de maximale Volume vun de Chauffeurskabinen erweidert, well eng grouss Kabin eng besser Vue op d'Strooss erlaabt. Eropgesat gëtt dernieft och d'Capacitéit vun den Autobussen an den Autocaren, fir den ëffentleche Personentransport an Europa ze féerden. An zu gudder Lescht gëtt och nach d'Längt vun de Container am Beräich vum Transport multimodal minimal no uewen ugepasst, fir dee System ze harmoniséieren an d'Verlagerung vun de Gidder op d'Schinn ze vereinfachen.

Hei muss ee wëssen, datt déi maximal Mass vun de Camionen, déi an der Benelux ënnerwee sinn, schonn 1989 an engem deem-entsprechende Benelux-Accord vun deenen dräi Länner festgehalen ginn ass. Deen Accord huet zum Deel méi héich Norme festgehalen wéi d'Direktiv et virschreift. Dat heescht, datt mat dësem Projet de loi nach just mussen déi Normen no uewe revidéiert ginn, déi momentan ënnert dem Seuil vun der Direktiv leien. Dës Upassung geschitt net iwwert d'Gesetz, mä iwwert d'Modifikatioun vum Règlement grand-ducal, an deem d'Norme festgeschriwwen sinn.

Doriwwer eraus schreift d'Direktiv de Memberstate vir, e Sanktionsregimm op d'Been ze setze fir de Fall, wou den Transporter sech net un d'Normen hält. Wat déi Sanktiounen ugeet, esou stinn der schonn eng ganz Rei an eisem Code de la route an haut geet et eis nach just drëms, déi Sanktiounen derbäizesetzen, déi nach feelen. Dat sinn notamment Sanktiounen, déi applizéiert musse ginn, wann d'Mass vun engem Gefier 10% iwwert der erlaabter Norm läit.

Fir déi Lëtzebuerger Transporteure bedeit dat e Verloscht vu véier Punkten um Führerschäin a generell eng Amende tëschent 25 an 250 Euro, egal wou d'Gefier immatrikuléiert ass. Déiselwecht Sanktioun zielt fir d'Transporteuren an d'Chargeure vu Container, déi déi maximal erlaabte Mass och ëm 10% iwwerschreiden, mä och fir d'Transporteuren an d'Chargeuren, déi eng gefälscht oder guer keng Deklaratioun vum Gewiicht virleeën.

Léif Kolleeгинnen a Kollegen, weder de Statsrot nach d'Chambre de Commerce nach d'Chambre des Métiers hate mat dësem ganz technesche Gesetz oder besser gesot Projet de loi e Problem. An ech denken, datt och d'Chamber hei keng weider Problemer gesäit an den Accord wäert ginn.

An deem Sënn soen ech lech villmools Merci fir d'Nolauschteren.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci och der Madamm Rapporteur. An d'Wuert huet elo den Här Aly Kaes.

Discussion générale

► **M. Aly Kaes** (CSV).- Merci, Här President. Ech mengen, eis Rapportrice war extrem detailléiert a komplett. Duerfir eriwweget et sech, nach eng Kéier am Detail op dee Projet anzegoen. Ech géif villmools Merci soe fir de Rapport, schréfflech a mëndlech, a ginn och den Accord vun der CSV-Fraktioun. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci och. Da wär et un dem Här Negri.

► **M. Roger Negri** (LSAP).- Jo, Merci, Här Präsident. An och Merci un d'Rapportrice Josée Lorsché fir dee gudden Rapport. A mir ginn och domadder den Accord. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Den Här Gusty Graas huet d'Wuert.

► **M. Gusty Graas** (DP).- Jo, Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dee Projet de loi hei huet u sech zwee interessant Aspekter, enger-säits wat d'Sécherheet op de Stroossen ubelaangt, anerersäits awer och wat den Ëmweltschutz ubelaangt, soudatt mir selbstverständlech deem kënne zoustëmmen. An ech ginn och natierlech der Madamm Lorsché eise Respekt, well se esou gutt Rapporte gemaach huet. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Den Här Gibéryen.

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Merci, Här President. Och ech soe vun eiser Säit aus der Rapportrice villmools Merci a ginn och d'Zoustëmmung.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Dat mécht den Här Wagner mat Sécherheet och.

► **M. David Wagner** (déi Lénk).- Här President, jo, dat maachen ech ganz gären. Mir ginn och eis Zoustëmmung zu dësem Projet de loi.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. Dann huet den Här Transportminister d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

► **M. François Bausch**, *Ministre du Développement durable et des Infrastructures.*- Här President, ech wëll déi Harmonie net méi laang stéieren. Ech soen der Rapportrice Merci an och all den Deputéierte Merci fir d'Zoustëmmung.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président.*- Merci. An da gi mer direkt zur Ofstëmmung iwwert de Projet 7117 iwwer.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7117 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass eriwwer.

59-mol ass ofgestëmmt ginn an d'Resultat ass unanime fir de Projet. Domat ass de Projet ugehooll.

Résultat définitif après redressement: le projet de loi 7117 est adopté à l'unanimité des 60 votants.

Ont voté oui: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par M. Laurent Mosar), Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf (par M. Marcel Oberweis), Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies (par Mme Nancy Arendt), Mme Martine Mergen (par M. Claude Wiseler), M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert (par Mme Diane Aehm), MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdig, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel (par M. Lex Delles), M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur, M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Claude Lamberty, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox (par M. Claude Adam), Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser);

MM. Marc Baum et David Wagner.

Ass d'Chamber och bereet, d'Dispens vum zweete Vott ze froen?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert. Merci.

Mir géifen dann zu dem nächste Punkt vun eise-m Ordre du jour iwwergoen. Et ass den Orientéierungsdebat iwwert den Aktivitéitsbericht vun dem Ombudsmann. Et ass dee leschte Rapport, wou d'Madamm Lydie Err responsabel war. An ech begrësse bei dëser Geleeënheet op der Tribün déi nei Ombudsfra - ech kréien dat ni eriwwer: den Ombudsmann -, d'Madamm Claudia Monti, a géif dann direkt de Rapporteur op d'Tribün bieden, den Här Marco Schank.

(Brouhaha et hilarité)

Ah, entschëllegt! D'Madamm Martine Hansen! Ech war an déi falsch Zeil geroden.

6. 7109 - Débat d'orientation sur le rapport d'activité de l'Ombudsman (2016)

Rapport de la Commission des Pétitions

► **Mme Martine Hansen** (CSV), rapportrice.- Merci. Den Här Schank kënnt nach.

Dir Dammen an Dir Hären, als Éischt wëll ech gären e grouse Merci un d'Madamm Vera Haas, eis Sekretärin vun der Petitiounskommission, ofgi fir wierklech all hir Hëllef, déi se eis ginn huet.

Ech hunn déi grouss Eier, lech kënne de Rapport - et ass mäin éischten - vun der Petitiounskommission iwwert de Rapport d'activité 2016 vum Ombudsmann virstellen. Et ass, wéi Der alleguer wësst - den Här President huet et gesot -, dee leschte Rapport gewiescht vun der Madamm Err, där ech am Numm vun der ganzer Chamber elo schonn e grouse Merci ausdrécke fir hir geleschten Aarbecht als Mediateure an deene leschte fënnel Joer.

D'Madamm Err huet de Bilan vun hiren Aktivitéite vum leschte Joer den 2. Mäerz an der Chamber presentéiert. Doropshin huet déi zoustänneg Petitiounskommission all eenzel parlamentaresch Kommissiounen invitéiert, fir an deene Beräicher, wou si concernéiert waren, zum Rapport u sech hiren Avis ofzeginn. An d'Petitiounskommission ass dräimol zesummekomm, fir iwwert de Rapport ze diskutéieren, an huet schlussendlech dëse Rapport mat senger Konklusiounen, op déi ech dann nach méi am Detail wäert agoen, den 28. Juni an der Kommission adoptéiert.

Als Alleréischtt wëll ech ervirsträchen, datt d'Verhältniss tëschent der Mediateure an der Chamber allgemeng souwéi och speziell mat der Petitiounskommission ganz gutt war, esou wéi dat eben och an deene leschte Joren de Fall war.

Wéi gewinnt kucke mer als Éischt op d'Statistike vun 2016. Tëschent dem 1. Januar an dem 31. Dezember huet den Ombudsmann insgesamt 857 Reklamatiounen erakritt. Et fält engem direkt op, datt dat der e gutt Stéck méi si wéi d'lescht Joer, do waren et der ganz genau 743, an och wéi déi Jore virdrun. Dat heescht, datt een zumindest emol dovunner kann ausgoen, datt d'Institutioun nach ëmmer gutt fonctionnéiert an och dobaussen ëmmer méi Visibilitéit a Gehéier kritt.

Den Taux de correction global louch nach ni esou héich wéi 2016, an zwar bei 84,1%, d'Joer virdrun am Verglach bei 80,1%. Vun deenen 857 Reklamatiounen, déi d'lescht Joer erakomm sinn, sinn der 625 clôturiert ginn, 15 provisoersch an 217 sinn nach amgaangen ofgeschloss ze ginn. Vun dëse 625 clôturierte Reklamatiounen sinn der 548 als recevabel erkläert ginn. Dat entsprécht bal 88%. 77 waren der dogéint irrecevable oder goufen aus verschiddene Grënn refuséiert.

Ech verweisen dann op de schréffleche Rapport fir Detailler zu de verschiddene Ministären, wat do d'Zuele vu Reklamatiounen an den Taux de correction ugeet. Fir de statistesche Volet ofzeschlëssen, wollt ech nach derbäifügen, datt déi meescht Reklamatiounen an de Beräicher Immigration - déi wéi och schonn dat Joer virdrun bei Wäitem vir leien -, da Sécurité sociale, Famill an Integratioun - dat ass nei - a Finanze leien.

Ech kommen da bei d'Reklamatiounen u sech. Hei ginn ech nëmme ganz kuerz drop an, schliisslech si se alleguer am Bericht vum Ombudsmann ze fannen, deen d'Madamm Err jo schonns hei virgestallt hat. Ech hunn et schonn ugedeit, och d'lescht Joer koume vill Reklamatiounen, bei Wäitem déi meeschten, déi den Ausseministère betreffen. An zwar ass et hei oft ëm Demandeurs de protection internationale gaangen, déi entweder schonns méintelaang, bis zu engem Joer, op eng Äntwert op hir Demande de protection internationale gewaart hunn, oder wéinst laange Waardezäiten, fir eng éischt Auditioun opgrond vun der Demande ze kréien.

Dat ass natierlech fir den Demandeur, dee schonn an enger verzweifelter Situatioun ass,

alles aneschtens wéi optimal. Mä d'Ausmooss vun deem Phenomeen, datt esou vill Mënschen op der Flucht sinn, hu mer bis ewell esou net kennt. D'Capacitéiten hunn nun emol och hir Limiten an d'Formalitéiten, déi virgi sinn, mussen natierlech och agehale ginn.

D'Mediatrice sträicht dann och ervir, datt d'Kollaboratioun mat der Direction de l'immigration, besonnesch och mam Service des réfugiés u sech exzellent wär, a begrëisst och, datt ab dësem Joer hiren Effektiv soll eropgesat ginn, soudatt mer kënne hoffen, datt dës Statistik, wat de Beräich Immigration ugeet, am nächste Rapport vum Ombudsmann dättelech besser ausgesäit.

Dann d'Reklamatiounen, déi de Familjeminstère concernéieren: Déi hunn och en direkte Lien mat der Flüchtlingsproblematik, an zwar wat de Volet Integratioun ugeet. Vill Reklamatiounen hunn den OLAI betraff. Et hu sech vill Leit iwwert d'Konditiounen an de Foyeren an d'Ernährung an esou weider beklot. Hei ginn ech spéider nach eemol drop an, well d'Madamm Err och eng Recommandatioun zu dësem Punkt gemaach hat. Aner Reklamatiounen sinn zum Beispill iwwert d'Transferten an aner Foyere gaangen oder iwwer laang Waardezäiten, fir e Rendez-vous mat engem Assistant social ze kréien an esou weider.

Hei ass et gréisstendeels de Problem vun Ënnerbesetzung vum Personal. D'Madamm Minister hat eis an der Kommissioun gesot, datt eelef Assistant-socialen zoustänneg wäer fir 3.000 DPlen. Och dat misst also an Zukunft ugepaakt ginn.

Op déi aner Reklamatiounen ginn ech net an. Wéi gesot, si sinn alleguer am schréffleche Bericht vum Ombudsmann ze fannen.

Een drëtten Punkt nennen ech „Vivre ensemble“, genausou wéi d'Madamm Err dat an hirem Rapport gemaach huet. D'Madamm Err war näamlech am Joer 2016 mat 235 Reklamatiounen am Beräich vun der Immigration befaasst, am Verglach zu nëmme 78 am Joer virdrun, dat heescht, eng Verdräifachung vun de Reklamatiounen innerhalb vun engem Joer. Et kënnt also net vun ongeféier, datt d'Madamm Err an hirem Rapport e gréissert Kapitel iwwert d'Zesummeliewen hei zu Lëtzebuerg agebaut huet. Ganz Europa ass zënter 2015 mat enger enormer Immigrationswell aus dem Noen Osten an Afrika konfrontéiert.

Och hei zu Lëtzebuerg, a sengem dach beschränkten Territoire, ass d'Zuel vun den Immigranten extrem an d'Luucht gaangen, wat natierlech e groussen Impakt notament op d'Ophuelstrukturen an op eis Gesellschaft a villen Hisiichten huet. Et ass en enormen Challenge fir eist Land, awer och speziell fir eis Gemengen. Bal all Ministère ass gefuerdert, sech där Problematik unzuhuelen. Et ass zwar net esou, datt zu Lëtzebuerg de Phenomeen Immigration ganz nei wär. Am Géigendeel. Eist Land huet eng gréisser Erfahrung mat Immigrationswellen an et kann een duerchaus mat Stolz festhalen, datt Lëtzebuerg als klengt Land et fäerdegbruecht huet, esou vill Leit aus anere Länner opzehuelen, déi sech relativ séier an och gutt integréiert hunn. Trotzdeem ass et awer nun emol esou, datt d'Mediateure an deem Beräich relativ vill Reklamatiounen d'lescht Joer erakritt huet.

Zum Beispill si leider net all Mineurs non accompagnés ënner gudden Bedingungen ënnerbruecht. Eenzeler mussen a schwierigen an net ideale Bedingungen liewen. Och bei kränken an handicapéierte Leit wär et hei éischter problematesch. E grouse Problem wär, laut der Madamm Err, den Zoustand vu verschiddenen Opnamstrukturen, virun allem, wat de Sanitär ugeet. Si hat do och eng Partie Visite gemaach. An deem Kontext huet och den Ombudsmann eng Recommandatioun ginn, op déi ech spéider wäert zrëckkommen.

D'Ernährung ass e weidere Punkt. Vill Leit sinn onzufrieden mat der Qualitéit vun de Liewensmëttel, och well et hire Bräich a Gewunnechten net entsprécht. D'Madamm Mediatrice sträicht ervir, datt et wichteg wär, wann d'Strukture géifen iwwer Kiche verfügen, wou d'Leit selwer hiert Lesse kéinte preparéieren. Dëst hätt net nëmme de Virdeel, datt si esou kéinte kachen, wéi si et wëilten, mä et hätt nach en anere grouse Virdeel, datt si zumindest esou eng Beschäftegung hätten. An eng méi allgemeng Afeierung vun de Bons alimentaires, déi hinnen en Akafen a Supermarché géifen erlaben, wär begrëssenswäert.

Ee groust Thema ass awer och den Aarbechtsmarché. Obschonn's e gudden Deel vun Immigranten e Studium oder soss eng Ausbildung gemaach hunn, hu si et schwéier, um Aar-